

EDITORIAL

Atuhan an hakog-ha-gerra nga imperyalismo nga US

Masobra 100 kaadlaw tikang hadton Pebrero 28 han tikangan han imperyalismo nga US ngan Zionista nga estado han Israel an pag-atake ngan pira kasemana nga panmomba ha nasud nga Iran, ginpirmahan han duha nga nasud hadton Hunyo 17 an memorandum of understanding o "kasarabutan" kahuman han tipatip nga negosasyon ha Islamabad, Pakistan. Gin-uunod hini nga kasarabutan an "ceasefire" o ukoy-bubto ha sakob han 60 kaadlaw agud hisgutan an mga detalye han bubug-uson nga pinal nga kasarabutan.

Ini nga kasarabutan ginsulod han US kahuman mapakyas nga paluhuron an Iran agud igsurender an iya lana ngan soberaniya, ngan igpailarum ini ha iya dikta. Ha luyo han mas superyor nga kusog militar ngan paura-utro nga deklarasyon han kadaugan han tuyaw nga presidente hini, napwersa an US nga temporaryo nga ig-atras an agresyon ha Iran, ha atubangan han hilarum nga pampulitika nga butak ha naghahadi nga klase ha US, ngan makusog nga demanda han mga katawhan ha padayon nga natikahitas nga presyo han lana.

Pagpamatuod liwat an kasarabutan han kapas han usa nga mas guti ngan mas maluya nga nasud nga mayda soberaniya, nga depensahan an iya paglulugaring kontra ha mas poderoso nga imperyalista. Ha luyo han waray wantas nga panmomba han US ngan Israel, nagpapabilin

nga determinado an Iran nga depensahan an iya paglulugaring. Sukwahi ha inop ni Trump ngan Netanyahu nga mag-aalsa an katawhan kontra ha ira gubyerno, nagkaurusa an bugos nga Iran ha ilarum han bandera han nasyunal nga pandedepensa. Milyun-milyon an nagtirok ha kakalsadahan agud dudrungan nga suknaon an pandadarahug ha ira han imperyalismo nga US.

Bisan kun napirmahan, nagpapabilin nga aada ha peligro an kasarabutan. Padayon an panunulsol ngan pahayag ni Trump nga "mabalik ha gerra" ngan "huhulugan han bomba an ira mga ulo" kun diri makukuha an karuyag ha kasarabutan. Waray pa liwat hunong an panmomba ngan panlupot han Israel ha teritoryo han Lebanon. Nagpapabilin an sumobra kumulang 20 nga base militar hini ha Kuwait, Qatar, Bahrain, United Arab Emirates

(UAE), Saudi Arabia, Oman ngan Iraq ha palibot han Iran.

Samtang temporaryo nga ginpreno han US an agresyon ha Iran, padayon naman nga ginpapagrabe an panginginlabot hini ha Latin America. Kahuman atakihon an Venezuela ngan sikmiton an presidente hini nga hi Nicolas Maduro ngan asawa niya nga hi Cilia Flores, waray hunong an pagduduon hini ha gubyerno han Venezuela agud sumunod ha mga dikta han US ngan magserbe ha interes han dagko nga kapitalista nga Amerikano, labina han dagko nga kompaniya han lana.

Gin-gagamit hini an iskema nga "gerra nga kontra narkotiko" agud tagan rason an panginginlabot ngan pananarhug ha Mexico, Colombia, Guatemala ngan iba pa nga nasud. Padayon an panmomba hini ha mga guti nga sarakyan pandagat ha Caribbean, bisan kun waray ebiden-



sya nga dabi ini ha druga. Padayon an pan-gigipit ngan pananarhug hini ha nasud Cuba para patanggalon an kontrol ngan pagplano han estado ha ekonomiya, ngan abrihan ini ha pag-sulod han mga langyaw nga dagko nga bangko ngan kapitalista. Ginsusulsulan hini an gubyrno ha Bolivia nga puypuyon an pira kasemana na nga mga martsa ngan pag-aalsa han milyun-milyon nga anakbalhas kontra ha niyutiyo nga gubyrno ngan plano nga pagsurender han mga rekurso han nasud ha US. Direkta ini nga nanginginlabot agud igdaug an maka-US nga kandidato hini ha Colombia.

Padayon an US ha pagpupwesto han pira kanapulo kayukot nga tropa, mga armas ngan higamit pangerra ngan pwersa nga nabal ha Pilipinas, ha Japan, South Korea ngan iba pa nga nasud ha Asia, agud "palibutan" ngan "pugngan an pagkusog" han China. Sige an sulsol ngan suporta ha Japan ha pagbirik ha militarismo ngan pagtalikod ha kontragerra nga konstitusyon, nga gintapo han hiluag nga protesta han katawhan. Ginsusulsulan liwat an Taiwan nga magpakusog han militar ngan mangandam "kontra ha agresyon."

Dirudiretso nga ginpapakusog han US an kontrol ngan dominasyon hini ha Pilipinas. Susrunod ngan sangunson an panmilitar nga pagpapa-

hiara diri la ha norte han Luzon, kundi tubtub ha Visayas ngan Mindanao. Ginhihimo yana han AFP, ha duso han US, an gintatawag nga "territorial defense exercises" nga mga panmilitar nga ehersisyo ha magkalain-lain nga isla, agud tahanan an pagpapahiara han maniobra han mga tropa nga Amerikano ha bug-os nga nasud. Gintitikangan han US nga itindog an istakan han lana (*fuel depot*) ha Davao Gulf, ngan mga pasilidad ha Cebu ngan Cagayan de Oro para ha pag-ayad o duongan han mga barko nga nabal hini.

Ha tahub han Salaknib Exercises, Kasangga ngan mga kapareho hini, nanginginlabot an militar han US ha mga operasyon nga kontra-gerilya ha nasud, ha porma han pagpapahiara, pagpopondo ngan pag-aarmas ha AFP ha gerra kontra ha Bagong Hukbong Bayan. Ha Camarines Sur, nakit-an an mga tropa nga Amerikano ngan Australian nga kaupod ha mga operasyon han AFP kontra ha masa nga parag-uma ha mga baryo.




Pursigido nga iginduduso han US an pagtitindog ha Central Luzon han 1,200 kaektarya nga "economic security zone" ha balayan han Pax Silica. Kaparte ini han larang han US nga agawon an eksklusibo nga kontrol ha mga prinsipal nga surok han mga importante nga mineral

para ha produksyon han teknolohiya nga kinahanglan para ha iya mga armas nga pan-gerra.

Atubangan han nagpapadayon nga panmilitar ngan pan-ekonomiya nga agresyon han imperyalismo nga US, kinahanglan dirudiretso nga pakusgon ngan pahiluagon an pagkaurusa han katawhan Pilipino, agud ig-insister an soberaniya han nasud ngan tipahan an pagdanas ha Pilipinas ha mga gerra nga gindadagkutan han US. Kinahanglan suknaon ngan atuhan an niyutiyo nga rehimen Marcos, labina an mga upisyal hini ha militar ngan depensa nga mga ahente han imperyalismo nga US ngan numero uno nga traydor ha nasud. Buta hira nga tagasunod ha mga dikta han amo nga Amerikano ngan kakunsabo ha pag-ungbaw han mga pwersa militar han US ha Pilipinas, ha kahibangan han pakabuhian ngan katalwasan han katawhan, ngan kalibrihan han nasud.

Padayon nga pakusgon an mga panmasa nga pakigbisog kontra ha natikadako nga panmilitar nga presensya han US ha Pilipinas. Pakusgon an kagiusan nga edukasyon, propaganda ngan pankultura agud pukawon an katawhan Pilipino, nga padayon nga ginbubuta ha kama-tuoran han paghahadi ngan pananalumpigos han imperyalismo nga US ha nasud. Pahiluagon an mga paggios han katawhan kontra ha mga base ngan panmilitar nga pasilidad han US, mga diri pantay nga panmilitar nga kasarabutan, mga gerra nga pagpapahiara, presensya han mga tropa nga Amerikano, ngan nakaistak nga mga higamit militar han US ha nasud.

Kinahanglan pakusgon an pagrekrut ha Bagong Hukbong Bayan komo nangunguna nga armas han katawhan Pilipino ha pag-ato ha pananalumpigos han imperyalismo nga US ha nasud. Sugad han iginpakita han kasaysayan, an tinuod nga nasyunal nga katalwasan makakab-ot ha dalan han armado nga rebolusyon. Samtang diri tinuod nga nakakaalinggawas an Pilipinas ha dagit han imperyalista nga US, magpapadayon an katawhan Pilipino ha armado nga pag-aalsa agud kab-uton an ginhihingyap nga katalwasan han nasud. AB

<div style="text-align: center;">  <p>ANG Bayan</p> </div> <p style="text-align: center;">Bolyum LVII Ihap 12 Hunyo 21, 2026</p> <hr style="width: 20%; margin: 10px auto;"/> <p style="text-align: center;">Igin-gagawas an Ang Bayan ha lenggwahe nga Pilipino, Bisaya, Iloko, Hiligaynon, Winaray ngan Ingles.</p> <p style="text-align: center;">Nakarawat an Ang Bayan han mga kontribusyon ha porma han mga artikulo ngan balita. Gin-aaghat liwat an mga mambarasa nga magpaabot hin mga suson ngan rekomendasyon ha ikauuswag han aton mantalaan.</p>	<h2 style="text-align: center; margin: 0;">Gin-uunod</h2> <p>Editorial: Atuhan an hakog-ha-gerra nga imperyalismo nga US 1</p> <p>Operasyon nga ambus, haras han BHB-Negros 3</p> <p>Makibaka-Central Negros, gintukod 3</p> <p>Deklarasyon nga SIPS ha Calabarzon, buaw 3</p> <p>Pagtraydor han US-Israel ha kamurayawan ha Iran 4</p> <p>Mga protesta ha adlaw han buwa nga katalwasan 5</p> <p>Nakakampo nga mga sundalo, ginpalayas 5</p> <p>Mga protesta 5</p> <p>ITDOEx: Pagdanas han US ha lokal nga gubyrno 6</p> <p>RGRL diri CARP, an baton ha problema ha tuna 7</p> <p>Kolektibo nga pag-uma, baton han masa ngan hukbo 8</p> <p>Ha dagmit nga pulong 9</p> <p>EPIRA: 25 katuig nga pagpapakuri ha masa 10</p> <p>Pagbawi han kinawat han pamilya Marcos 11</p> <p>Pagtalapas ha tawhanon nga katungod han AFP 11</p> <p>Ika-10 kongreso han FRSO han US, ginbati han PKP 12</p>
<p>An Ang Bayan igin-gagawas duha kabeses kada bulan han Komite Sentral han Partido Komunista ng Pilipinas</p>	
<div style="display: flex; justify-content: space-around; align-items: center;">  ang.bayan@cpp.ph  cpp_angbayan </div>	

Operasyon nga ambus ngan haras, iginlansar han BHB-Negros

MAGKASUNOD NGA TAKTIKAL nga opensiba an iginlansar han mga yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB) ha Negros Island hadton Hunyo 12 ngan 14. Usa nga aktibo nga depensa naman an iginlansar ha Northern Samar.

Hadton Hunyo 14, gin-ambus han BHB-Northern Negros (Roselyn Jean Pelle Command) an tropa han Regional Mobile Force Battalion-Negros Island Region nga naghihimo han kontra-insurhensiya nga operasyon ha Sityo Alimpolosan, Barangay Lalong, Calatrava, Negros Occidental. Igin-ukoy han mga Pula nga mangaraway an pagpapabuto han makit-an nira nga mayda mga sibilyan nga kaupod an mga pulis. Waray na igpadayon han mga Pula nga mangaraway an pag-atake agud maseguro an katalwasan hini.

An gin-ambus nga yunit han pulis aada ha erya agud igpadayon an Re-tooled Community Support Program (RCSP) nga gintikangan han 79th IB. An RCSP usa nga mapan-uwat nga programa ngan tahub para mas pagrabi-hon an militarisasyon ha kabaryuhan.

Hadton Hunyo 12, naringgal an mga sundalo han 62nd IB ha detatsment ha Barangay Sikatuna, Isabela, Negros Occidental ha iginlansar nga operasyon nga haras han BHB-Central Negros (Leonardo Panaligan Command). Usa nga pasista nga sundalo an napatay ngan usa an nasamaran ha armado nga aksyon.

Ha Northern Samar, naglansar han armado ngan aksyon an BHB-Northern Samar (Rodante Urtal Command) kontra ha 20th IB ha Barangay Catotoogan, Las Navas hadton Hunyo 4 han kulop. Una nga nakapagpabuto ngan aktibo nga nakagdepensa an Pula nga hukbo kontra ha nag-ooperasyon nga mga sundalo. Unom nga tropa han 20th IB an napatay ngan damo nga iba pa an nasamaran. Ha ospital, duha pa an namatay ha dayuday.

Makibaka-Central Negros, gintukod

HADTON HUNYO 12, GINTUKOD ha kababayin-an ha Central Negros an lokal nga tsapter han Makabayang Kilusan ng Bagong Kababaihan (Makibaka). Nahimo an katitirok ha usa nga erya han prente gerilya ha butnga ha grabe nga operasyon militar.

Nagpakilala an tagapagyakan han Makibaka-Central Negros nga hi Ka Inday Gemodo, komo pagpapasidungog ngan pagkilala ha Pula nga mangaraway han BHB-Central Negros nga hi Juliana Arculo Gemodo, 63, nga namartir hadton Enero. Naghalad han *21-gun salute* an BHB para kan Gemodo ngan iba pa nga namartir. Naghalad liwat hira han mga kanta ngan pahayag. Nagsaad an kababayin-an han Central Negros nga magpupursige ngan hahasugon an dalan nga ginhasog ni Gemodo komo usa nga rebolusyunaryo.

Deklarasyon nga SIPS ha Calabarzon, buwa

Ginmenos han rebolusyunaryo nga kagiusan ha Southern Tagalog an deklarasyon nga Stable Internal Peace and Security (SIPS) han rehimen Marcos ngan Armed Forces of the Philippines (AFP) ha rehiyon han Calabarzon (Cavite, Laguna, Batangas, Rizal ngan Quezon) hadton Hunyo 12. Deklarasyon ini han AFP nga "murayaw" ngan waray na impluwensya an rebolusyunaryo nga kagiusan ha rehiyon.

Sigon kan Ka Cleo del Mundo, tagapagyakan han Bagong Hukbong Bayan (BHB)-Southern Tagalog (Melito Glor Command), nag-iinop hin nagmamata an rehimen US-Marcos ha deklarasyon hini. "Samtang ginpapagawas nga waray na rebolusyunaryo nga pwersa ha Calabarzon, todo ngan waray hunong naman an mga panmilitar nga operasyon ha magkailain-lain nga parte hini," sering niya. Padayon kuno an pagsusulukay-sukay han mga pwersa han Southern Luzon Command han AFP ngan 2nd ID ha mga kabukiran ngan kabaryuhan.

Dugang ni del Mundo, an "kamurayawan" nga karuyag han SIPS, para ha mga imperyalista, dagko nga negosyo ngan korporasyon. Labaw hira nga tatagan kalibrihan han rehimen nga dambungon an natural nga karikuhan, palayason an mga

parag-uma, pamenuson an suhol han mga trabahador ha uma ngan hikawan han pankatilingban nga serbisyo an katawhan.

Kaparte liwat kuno an deklarasyon han paghalad ha imperyalismo nga US han katangkuran ngan garantiya nga libre na nga gamiton an rehiyon ha gerra nga agresyon ngan iba pa nga pan-ekonomiya nga interes hini. Magigin "libre" na nga igpwesto han mga imperyalista an ira tropa diin man nga parte han rehiyon tungod kay "waray" na an mga "ulang."

Mayda ini bug-at labina nga an Calabarzon usa ha mga ginlansaran han Balikatan Exercises ngan kaparte han Luzon Economic Corridor nga magseserbe ha ginluluto nga imperyalista nga gerra kontra ha China. Naglalarang pa ini nga magtindog han erport ha Sangley Point,

Cavite, nga mayda panmilitar ngan komersyal nga gamit.

Sanglit, sigon kan del Mundo, samtang natikapintas an pananalumpigos ngan paniniyupi magpadayon an pag-ato han katawhan ngan magpapabilin hira nga nakasaring ha rebolusyunaryo nga kagiusan, nga nakikit-an nira nga komo kaugop ha atubangan hini. "Waray bisan san-o mawara an hukbo han katawhan ha Southern Tagalog. Nakaandam an mga yunit han mga BHB ha ilarum han Melito Glor Command nga magpursige ha armado nga rebolusyon ngan dad-on ini tubtub ha kadaugan," sering niya.

Komo pagpamatuod han padayon nga pagpupursige han rebolusyunaryo nga kagiusan ha Calabarzon, nagpagawas han kada tagsa nga pahayag an mga yunit han BHB tikang ha Batangas, Rizal ngan Quezon, ngan an National Democratic Front ha Cavite ngan Laguna. Igindeklara nira an determinasyon nga magpupursige ngan maabante labina ha diwa han kagiusan pagtutul-id. AB

Ulang an pagtatraylor han US ngan Israel ha kamurayawan ha Iran, Middle East

Nagpapabilin nga waray kaseguruhan an paghuhuman han gerra nga agresyon han US ngan Israel ha Iran ngan Middle East ha luyo han ginpirmahan han gubyrno han US ngan Iran nga "memorandum of understanding" o MOU para ha kamurayawan (Islamabad Memorandum of Understanding) hadton Hunyo 17.

Ginpirmahan nira Iran President Masoud Pezeshkian ngan US President Donald Trump an memorandum ha pamaagi nga elektroniko. Nagpirma liwat dinhi hi Pakistan Prime Minister Shehbaz Sharif komo tag-endorso han memorandum ngan nagserbe nga tagpasilitar ha negosasyon han duha nga gapil.

Mayda 14 nga punto an nasering nga memorandum. Subay dinhi, magigin epektibo an ukoy-bubto ha sakob han 60 kaadlaw nga maghahagudalan ha pagbubug-os han usa nga "pinal nga kasarabutan." Lupog han ukoy-bubto an pag-atake han Israel ha Lebanon.

Ha luyo hini, pauru-utro an panarhug han US nga bumalik ha pan-gegerra "kun diri magtutuman" an Iran ha mga pagsurondon. Ini samtang nadiri an US nga tinuod nga paundangon an Zionista nga Israel ngan pasundon ha ukoy-bubto ha Lebanon. Waray pa 24 kaoras tikang han pirmahan an memorandum, gin-atake na han Israel an Lebanon.

Kalakip liwat ha mga ginkasarabutan an pag-aabre han Iran ha Strait of Hormuz ngan an pag-atras han US ha blokeyo ha mga pyer han Iran. Kadungan hini, igin-insister han Iran nga mayda ini nga soberano nga katungod nga dumaraon an *strait* ngan mag-iimponer han kabaraydan para ha mga serbisyo han pag-agi dinhi han mga barko nga mayda karga nga lana. Tungod ha pag-atake han Israel ha Lebanon, igin-anunsyo han Iran an utro nga pagseserra ha *strait* hadton Mayo 20.

Nakuha liwat han Iran an saad han US nga igduduso an mga "kabakyang ha nasud han rehiyon" nga bug-uson an \$300 kabilyon nga

pondo para ha rekonstruksyon han nasud. Nagsaad liwat an US nga tanggalon hini an mga igin-imponer nga sangsyon ha Iran nga magpagawas han mga "pagtugot" ha pag-eeksport han lana. Nagkaabayon liwat an duha nga gapil ha karukayaknon han paghimo o pagpalit han armas nga nuklyar han Iran nga ginsesering han US nga hinungdan han pan-gegerra hini.

Nakasering liwat ha memorandum nga "igrespeto" han duha nga nasud an soberaniya ngan integridad ha teritoryo han kada usa ngan lilikyan an pangginginlabot ha kada iya internal nga mga karukayaknon.

Para ha Iran, an pagkakapirma ha memorandum usa nga kadaugan. Sering hini, klaro nga napakyas an US ha igindeklara hini nga katuyuanan han gerra nga agresyon ha Iran sanglit nahingadto ini ha usa nga memorandum.

An destroso han gerra

An gerra nga agresyon han US ngan Israel ha Iran ngan Middle East, nga nagtikang hadton Pebrero 28, nag-iha han masobra 100 kaadlaw antes an pagpirma ha memorandum. Nagkamayda han temporaryo nga lat-ang ha gerra han magkasarabot para ha duha kasemana nga ukoy-bubto tikang Abril 8 nga usahan-nga-gapil nga ginpahilawig ni Trump hadton Abril 20 samtang iginpapadayon an mga pag-atake.

Ha ika-100 kaadlaw han gerra nga agresyon hadton Hunyo 7, nahilista an diri mamenos ha 3,468 nga mga napatay han US-Israel ha Iran, kaupod na an Supreme Leader hini nga hi Ali Khamenei. Napatay ha gerra an walo nga puya, 376 nga mga bata ngan 496 nga kababayin-an, samtang 26,500 nga indibidwal an nasamaran. Ha mga pag-atake han US-Israel ha kasapit nga nasud han Lebanon, inabot na ha 3,593 an napatay samtang 10,900 an nasamaran.

Nakaglansar han mga kontra-atake ngan pagdedepensa an Iran ngan iba pa nga armado nga pwersa nga naato ha gerra nga agresyon. Diri mamenos ha 68 an napatay nira kalakip an 13 nga tropa, 26 nga pwersa han Zionista nga Israel, ngan 26 nga armado nga pwersa han mga niyutiyo nga gubyrno ha Middle East.

Samtang, nagpapadayon an he nosidyo han Zionista nga Israel ha Gaza Strip ngan iba nga parte han okupado nga katuwaan han Palestine. Ha luyo ini han ginpirmahan nga kasarabutan para ha "ukoy-bubto" han Hamas ngan Israel hadton Oktubre 2024 nga ginpasilitar han US. Diri mamenos ha 1,005 na nga mga Palestino an ginpatay han Israel tikang han ginpirmahan an kasarabutan. Tikang Oktubre 2023, masobra 71,000 nga Palestino na an ginpatay han Israel kalakip na an 20,179 nga bata. AB



Adlaw han buwa nga katalwasan, gintapo han protesta kontra ha imperyalismo nga US

YUKUT-YUKOT NGA PILIPINO an nagmartsa ngadto ha embahada han US ha Manila hadton Hunyo 12, ika-128 nga anibersaryo han "Adlaw han Katalwasan," agud suknaon an padayon nga dominasyon han imperyalismo nga US ha nasud. Ha pangunguna han Bagong Alyansang Makabayan (Bayan), ginkundenar nira an buwa nga katalwasan, labina ha atubangan han tikadamo ngan sagunson nga *war games*, pagtitindog han "Pax Silica hub," ngan pagbubutang han mga base ngan armas han US ha Pilipinas.

Gatus-gatos nga pulis an tumapo ngan inulang ha mga nagprotesta ha Kalaw Avenue. Ginbarikada ha kalsada an mga alambre nga tunok agud pugngan an martsa, kundi gintanggal ini han mga nagprotesta. Naglansar hira han programa ha lugar kun diin hira ginpugngan han pulis.

Ha Cavite, naghimo han gios protesta ha Kawit ngan Bacoor, diin tulo kabeses gin-atentar nga pugngan han mga pulis an mga raliyista. Ginluho han gintatahapan nga ahente han estado an lidong han mga sarakyan han mga nagprotesta. Nagkamayda liwat han mga paggios ha mga syudad han Cebu, Iloilo, ngan Davao.

Kadungan hini, naglansar han mga protesta an mga Pilipino ha langyaw nga labnasan. Ha New York, pinartisipar ha parada an grupo nga Bayan USA ngan Migrante USA dara an mga panawagan nga hustisya para ha mga *caregiver* ngan Negros 19. Ha California, nanawagan hira para ha pagpapagawas kan Kuya Richard ha Otay Mesa Detention Center. Nagkamayda liwat han mga paggios ha Australia ngan Hong Kong, diin ginsukna an militarismo han US ngan kawaray han tinuod nga katalwasan ha Pilipinas.

Nagkakampo nga mga sundalo, ginpalayas han mga residente

MADINAUGON NGA NAPALAYAS hadton Hunyo 2 han mga residente han Sityo Green Valley, Barangay Nalus, Kiamba, Sarangani an tropa han 105th IB nga pira kabulan na nga nagkakampo ngan naglalansar han kontra-insurhensiya nga Retooled Community Support Program (RCSP) ha ira komunidad. Talapas ha internasyunal nga makatawo nga balaud an pagkakampo han militar ha sentro han barangay.

Nagkakaurusa nga ginios an mga residente ngan naghimo han mga pitad para mapalayas an mga sundalo. Kalakip ha ginhimo han mga residente an duruyog nga paggikan ha sentro han mga barangay agud umukoy ha uruubos nga parte han komunidad. Ginsalikway liwat nira an mga sugo han mga sundalo sugad han pagpalit han suplay, pag-alog han tubig ngan iba pa. Kaupod hini nga mga paggios an mga lider ngan sityo ngan pira nga upisyal han barangay.

Nagseserbe nga kumander han 105th IB hi Lt. Col. Erikzen Dacoco nga iginbutang hadton Pebrero la. Masobra tulo katuig pala an batalyon tikang han ginbug-os ha ilarum han 6th ID hadton Pebrero 2023.



Pagbalhin han prisuhan kan Jovito Palparan, ginkundenar. Kinadto ha Korte Suprema hadton Hunyo 15 hira Erlinda Cadapan ngan Concepcion Empeño, mga iroy han nawawara nga aktibista nga hira Sherlyn Cadapan ngan Karen Empeño, agud ig-insister nga ibuksas an kinamumutangan han hadto anay heneral nga hi Jovito Palparan. Hi Palparan ginsentensyahan hin *reclusion perpetua* (bug-os nga kinabuhi nga pagkapriso) hin warray *parole* hadton 2018 ha kaso nga *kidnapping* ngan *serious illegal detention* kontra ha duha. Ginkwestyon han mga iroy, kabakyang an Karapatan, an pagkawara ni Palparan tikang ha New Bilibid Prison kahuman igbalik an mga *legal notice* nga mayda nakasurat nga "transferred to BuCor-Baguio" ngan "PMA Baguio." Sigon naman ha NBP, aada la kuno hiya ha "ospital."

Mga parupangisda han Navotas City, utro nga nagprotesta kontra reklamasyon. Utro nga nagprotesta ha Navotas City an mga parupangisda hadton Hunyo 8 komo pagsalin-urog ha World Oceans Day ngan pagkundenar ha mga proyekto nga reklamasyon ha Manila Bay. Prinsipal nga ginsukna han Pamalakaya-Navotas an 650 kaektarya nga Navotas Coastal Bay Reclamation Project nga iginduduso han lokal nga gubyrno ngan Argonbay Construction, subsidyaryo han San Miguel Corporation. Sigon ha grupo, ginbubutang han proyekto an pakabuhian, katungod, ngan kinabuhi han mga residente ha peligro, kalakip an hulga han pagpapalayas, pagbaha, ngan kawakay han kalibungan.

Hustisya para ha namatay nga mga estudyante nga basketbolista han ADMU, iginpapanawagan. Naglansar han wal-kout an mga estudyante ngan magturutdo han Ateneo de Manila University (ADMU) ha Quezon City hadton Hunyo 19 agud ipanawagan an hustisya ha pagkamatay han duha nga basketbolista nga hira Rene Baterbonia ngan Divine Adili. Namatay an duha kahuman malumos ha Dipaculao, Aurora hadton Hunyo 8 ha butnga han treyning ngan aktibidad han tim ha basketbol. Nananawagan an mga estudyante, magturutdo ngan propesor han ADMU ha administrasyon han unibersidad nga magin tangkod ha publiko, magbaton ha nahitabo, mag-aro han pasaylo ngan tagan hustisya an pamilya han mga biktima. Antes hini, naglansar han programa ngan nagdagkot han kandila an mga progresibo nga grupo ngan estudyante hadton Hunyo 10.

Pagpapagawas kan Mary Jane Veloso, utro nga iginpanawagan. Nagprotesta ha atubangan han Correctional Institute for Women ha Mandaluyong City an magkalin-lain nga grupo, ha pangunguna han Migrante International, hadton Hunyo 19 agud ipanawagan an dagmit nga pagpapagawas kan Mary Jane Veloso. Gindungan an paggios ha paghahatag ni Veloso han pahayag kasumpay han ginsalawad niya nga kaso nga *human trafficking*, *illegal recruitment* ngan *estafa* hadton 2015 kontra ha iya rekruter. Ini an syahan nga higayon nga makapaghahatag hiya han iya testimonya.

Pagdadanas ha mga lokal nga gubyrno ha imperyalista nga gerra han US ha Asia

Iginpapadanas han niyutiyo nga rehimen Marcos ha kadelikaduhan ngan peligro han imperyalista nga gerra han US an mga lokal nga gubyrno ha paglalan-sar han Inter-Agency Territorial Defense Operations Exercise (ITDOEx). Usa ini nga *war games* han Armed Forces of the Philippines (AFP) nga gintatahuban han bansag nga "militar-sibilyan nga pagpubligay ha panahon han grabe nga krisis ngan kalamidad."

Ha ilarum hini, "magbibinuligay" an mga lokal nga gubyrno (tikang barangay tubtub prubinsya), mga sibilyan nga ahensya, ngan mga unipormado nga pwera han rehimen sugad han AFP, Philippine National Police, Bureau of Fire Protection, Philippine Coast Guard, Philippine Air Force, ngan Office of Civil Defense. Pangandam kuno ini ha pagbaton ha mga pan-gawas nga tarhug kalakip an pag-atake ha baybayon, kontra-impiltrasyon ngan misayl nga pag-atake, ngan mga kumplikado nga kalamidad ngan krisis. Ginpapahugot hini an kontrol han US tubtub ha lebel han lokal nga gubyrno.

Nakabalayan ngan kaparte han Comprehensive Archipelagic Defense Concept (CADC) han AFP an ITDOEx. Igintatanyag han AFP an CADC para kunuhay ha proteksyon han *exclusive economic zone* han Pilipinas ha Palawan (diin pirmihan an presensya han mga barko nga Amerikano ngan Chinese), ngan ha Batanes (nga plano himuon nga base han US tungod ha distansya hini ha Taiwan).

Nakabalayan an CADC ha mas hiluagan nga "archipelagic defense strategy" han US nga nagduso para ha paglalataag han sistema han mga misayl ngan kanyon ha gintawag hini nga "first island chain." Ginpapayungan ini han agresibo ngan mas hiluagan pa nga Indo-Pacific Security Strategy.

Ha Zamboanga Peninsula ngan Panay

Syahan nga iginlansar han rehimen US-Marcos an ITDOEx ha Zamboanga Peninsula nga ginsundan diri pala maiha han pagpapahiara ha isla han Panay. An duha nga rehiyon

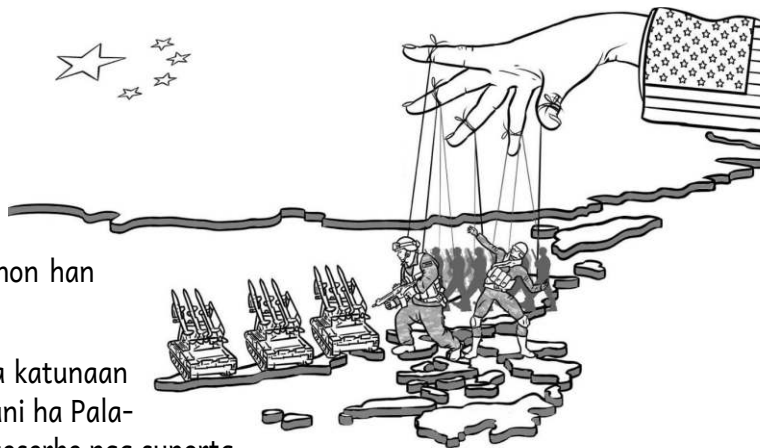
kalakip ha mga katunaan nga pinakahirani ha Palawan, nga magseserbe nga suporta ha prubinsya ha panahon nga bumuto an imperyalista nga gerra nga US kontra China.

Hadton Disyembre 12, 2025, iginlansar an pinakasyahan nga ITDOEx nga gintawag nga Exercise Kalazamsur 01-2025 ha Zamboanga del Sur. Ginhimo ini ha Igat Island ha bungto han Margosatubig diin nagpartisipar an mga sibilyan nga ahensya ngan lokal nga gubyrno ha unom nga bungto.

Kahuman hini, nagpagawas an Regional Peace and Order Council han Zamboanga Peninsula han usa nga resolusyon hadton Enero agud ilansar an ITDOEx ha iba nga prubinsya ngan igbalayan an usa nga *war games* ha lebel han rehiyon ha ilarum han Kalasag Zampen. Kasumpay hini, ginhimo an mga *war games* ha Zamboanga del Norte hadton Pebrero, Zamboanga Sibugay hadton Marso ngan nakatalaan an *war games* ha lebel han rehiyon ha ikatulo nga kwarter han 2026.

Hadton Hunyo 16-17, iginlansar an ITDOEx Pag-ugyon 2026 ha Iloilo ha payong han igin-gawas nga Executive Order No. 2025-111 han lokal nga gubyrno. Ginhimo an *war games* ha mga bungto han Miag-ao ngan San Joaquin ha Iloilo, kundi luggop han ginsamok hini an bungto han Guimbal ngan an Anini-y ngan Hamtic ha Antique.

Hini nga mga *war games*, ginamit han mga sarakyan ngan bokis de gerra, mga helikopter, kanyon ngan iba pa nga armas an AFP. Nag-ani-ngal liwat an magliya nga mga tunog han "simulated" o reyalistiko



nga senaryo han mga pag-atake, nga nagdurot han sobra nga kahadlok ha mga tawo. Yukut-yukot nga indidwal an ginpapartisipar ha kada aktibidad ngan naggastos han milyun-milyon kapiso para hini.

Kahadlok ngan kabaraka

Nagdudurot hin dako nga kahadlok ngan kabaraka an ITDOEx ha mga komunidad. "Pangangandam" an *war games* ha senaryo han pagbuto han gerra, nga yana ginsusulsulan han imperyalismo nga US ha Asia Pacific kontra ha karibal nga China.

Imbes nga batunon han rehimen US-Marcos an nahiaaguman nga krisis ha ekonomiya, naghihimo ini han magastos ngan kanugon nga *war games* nga nagsasamok ha kinabuhian ngan pakabuhian han katawhan. Ha usa nga pagpapahiara, gintalapas han AFP an katungod han mga estudyante han gamiton an usa nga unibersidad ha Iloilo komo hugdonan han helikopter ngan sentro han ebakwasyon.

Dugang hini, ginkokondisyon han *war games* an hunahuna han mga Pilipino nga an pamaagi gud la han pagdedepensa ha mga kadagatan han nasud ha West Philippine Sea pinaagi han pan-gegerra ha China. Kinahanglan igsalikway han katawhan an ITDOEx ngan depensahan an nasyunal nga soberaniya han Pilipinas ha pag-iinsister nga ibasura an diri pantay nga mga panmilitar nga kasarabutan, palayason an tropa ngan bungkagon an mga base militar (EDCA site) han US ha nasud. AB

RGRL diri CARP, an baton ha problema ha tuna han parag-uma

Mga protesta han parag-uma an tumapo hadton Hunyo 10 ha ika-38 katuig han palpak nga Comprehensive Agrarian Reform Program (CARP). Gintawag nira ini nga programa komo "pinakamaiha, pina-kamagastos ngan pinakamadugo nga buwa nga reporma ha tuna" nga iginpatuman han reaksyunaryo nga estado.

Ha sakob han upat nga dekada, waray bungkagon han programa an monopolyo ngan kontrol han mga agaron maytuna ngan kapitalista ha higluag nga mga asyenda, plantasyon ngan dagko nga parsela han tuna. Lugod, nagserbe ini nga instrumento han mga langyaw nga kompaniya ngan lokal nga agaron maytuna agud pahiluagon an ira mga plantasyon para ha mga tanum nga pan-eksport, proyekto nga real estate ngan "pan-kauswagan," ngan hini nga urhi, mga proyekto para ha *renewable energy* han mga tuna nga pan-agrikultura.

Ginpagrabe pa ini nga kaayusan han ipatuman han rehimen Marcos an Support to Parcelization of Lands for Individual Titling o SPLIT han World Bank. Katuyuanan hini nga buungon an kolektibo nga pananagiya han mga asosasyon han parag-uma ha mga parsela han tuna agud himuon nga mas madagmit an pag-baligya han indibidwal nga mga parsela ha mga langyaw nga kompaniya. Igingungan dinhi an gintawag nga "Emancipation Act" para kunuhay ha "pagpapasaylo" ha mga utang han mga parag-uma, para waray na babaydan an mga mapalit.

Samtang iginhihikaw an tuna ha mga parag-uma, ginsisingabot han mga langyaw nga kompaniya ngan agaron maytuna an barato nga kusog-pagtrabaho han milyun-milyon nga parag-uma nga nasulod ha mga diri regular nga mga trabaho agud mabuhi. Ginsusuhulan hira han mas himubo pa ha nasyunal nga minimum, nga hirayo ura-ura ha makaburuhi nga suhol.

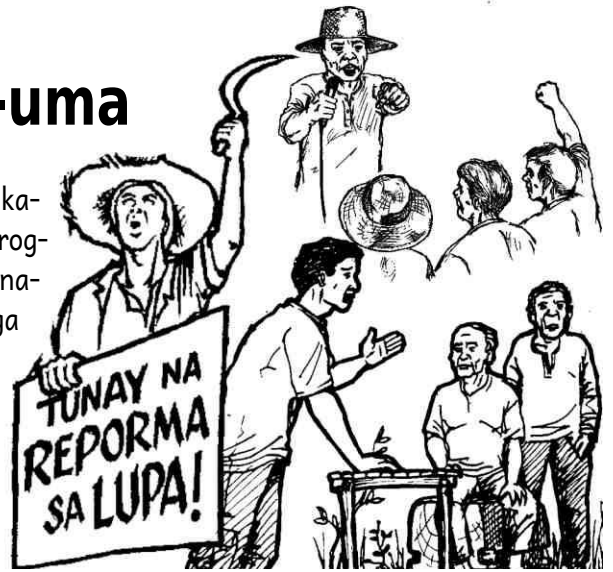
Ipasulong an pakigbisog para ha reporma ha tuna

Kabaliskaran ha pagtagad han CARP ha tuna komo epektos, gintata-

gad ini han rebolusyunaryo nga kagiusan komo katungod han mga nag-uuma. Prinsipal nga demokratiko nga gin-uunod han programa para ha demokratiko nga rebolusyon han katawhan an pagtuman ha hingyap han mga parag-uma na nag-iya han tuna nga ginhuulad, ngan an pagpara ha magkalain-lain nga porma han pyudal ngan bagapyudal nga paniniyupi. Ha pagbabag-o gud la han kaayusan ha kabaryuhan mababag-o an bagapyudal nga sistema nga pankatilingban ha Pilipinas.

Subay ha Rebolusyunaryo nga Giya ha Reporma ha Tuna (RGRL) han Partido Komunista ng Pilipinas, nangunguna nga buruhaton han demokratiko nga gubyerno han katawhan nga "makab-ot an hingyap hini pinaagi han pagpapatuman han komprehensibo nga reporma ha tuna." Aada ha rubas hini an libre nga distribusyon han tuna ha mga kablas ngan ubos tubtub butnga nga parag-uma. Kadungan hini an pagpapasulong han programa para ha bubligay ha produksyon ngan pagpapakusog han pampulitika nga poder han mga parag-uma kontra ha mga naghahadi nga klase ngan ira mga armado nga alipures ha kabaryuhan.

Bisan diri pa nakakab-ot an nasyunal nga kadaugan han demokratiko nga rebolusyon han katawhan, iginpatuman na han Partido ngan mga rebolusyunaryo nga pwera an RGRL, partikular na an minimum nga programa hini han pagpapahimubo han plete ha tuna, pagpara ha usura, ngan pagpahitaas ha suhol han mga trabahador ha uma. Iginpatuman liwat an mga programa para pahitas-on an kita han mga parag-uma ngan iginpapasulong an panawagan para ha pinakamaupay nga presyo han ira mga produkto. Ha balayan han RGRL, iginlalansar an



mga kontrapyudal nga pakigbisog para makab-ot an pankatilingban nga hustisya para ha yukut-yukot nga parag-uma ngan pagiuson hira para ha demokratiko nga rebolusyon han katawhan. Ha mismo nga takna han pagbagsak han reaksyunaryo nga estado ngan pagtutukod han demokratiko nga gubyerno han katawhan, igpapatuman an maksimum nga programa han libre nga distribusyon han tuna ha mga parag-uma nga naghuhulad.

Sentro nga buruhaton an pagtutukod ngan pagpapakusog han mga asosasyon han parag-uma ha ilarum han Pambansang Katipunan ng mga Magbubukid (PKM). Ha yana, tukma an panawagan han PKM para pakusgon an mga kontrapyudal nga pakigbisog, pahiluagon an mga panmasa nga asosasyon ha kabaryuhan, bug-uson an yukut-yukot nga grupo nga pan-organisa (OG), ngan marayhak nga ilansar an mga panmasa nga kampanya nga kontrapyudal, kontrapasista ngan kontra-imperyalista. Panawagan liwat hini an pag-aamot han yukut-yukot nga Pula nga mangaraway ha Bagong Hukbong Bayan (BHB).

"Pinakahitaas nga porma han pag-ato han masa nga parag-uma an mismo nga pagkatin han armas," sering han PKM ha pahayag hini hadton Hunyo 10. Sering hini, ha pagkusog han BHB ha mga prente, ha mga tuna nga mayda imperyalista nga proyekto, ngan mga umhanan nga ginlulupot ngan ginpapalayas an mga parag-uma, papitad-pitad nga marurumok an pampulitika ngan pan-ekonomiya nga poder han niyutiyo nga estado ngan imperyalismo nga US. **AB**

Kolektibo nga pag-uma, baton han masa ngan hukbo ha krisis ngan kagutom

Panahon na liwat han kat-uran sanglit nalilibang an pamilya ni Marilyn, usa nga parag-uma ha usa nga prente gerilya ha Eastern Visayas, ha pagtatanum han banika. Ha nakalabay, an pamilya gud la niya an nagsusugbong ha magbug-at nga buruhaton han pag-aandam han tuna tubtub pagtanum han humay para mayda makaon. Pero yana nga tuig, usa nga bug-os nga yunit han Bagong Hukbong Bayan (BHB) an magigin kabakyang nira.

Nanginginahanglan han hilaba nga panahon ngan makurimot an produksyon han banika. Antes pa makagatanum, kinahanglan tikangan an pagkakaingin ha mga bulan han Marso o Abril. Ha kagugub-an, pira kabeses nga kinahanglan magpulod han kahoy antes ini sunugon. Kinahanglan hawanon an parsela han tuna han mga sighot nga tinubo antes mahimo an aktwal nga paghasok. Lima kabulan an siklo han pagtatanum, sanglit Septyembre o Oktubre pa makakaani an pamilya ni Marilyn. Tungod kay nakasarig ha uran, duha kabeses la ha usa katuig an siklo han pagtanum.

Kun mayda kunta kalugaringon nga umhanan hira Marilyn, diri na nira ini kinahanglan himuon. Kundi tungod kay monopolisado han lokal nga agaron maytuna an mga umhanan, nata-tabrog an mga sugad ha ira ha mga prontera diin obligado hira nga magkaingin para magkamayda han tuna nga matatanuman. Kun masaop naman hira ha agaron maytuna, lugi hira ha kadako han gastos ha produksyon.

"Pakuri gud an pyudalismo tungod kay atrasado an produksyon. Patag-usa ngan manu-mano nga gin-aani an humay ngan malangan ini," paliwanag ni Ka Lean, usa ha mga Pula nga mangaraway nga nagpartisipar ha pagtatanum. Samtang, nakita an agaron maytuna, mayda man ani o waray.

Hini nga bug-os nga proseso, pinakamaupay an kooperasyon ha pag-uma. Ha rehiyon, gintatawag ini nga araglayon o tiklos. Katuyuanan hini nga

padagmiton an makurimot nga proseso han produksyon han bugas.

Yana pala nga panahon han habagat, plano han yunit ni Ka Lean nga bumulig ha produksyon han unom nga pamilya han mga kabras nga parag-uma agud ipakita an kaupayan han kolektibo nga pagtrabaho. Makakabulig liwat ini para maaghat hira nga magtukod han asosasyon nga magdudumara ha magkalain-lain nga porma han bubligay ngan bahinay ha pagtrabaho ngan ani.

"Diri naman ha tanan nga higa-yon aadi an hukbo. Kinahanglan liwat namon nga madeploy ha iba nga erya. An asosasyon an magseseguro nga magpapadayon an ira bubligay," paliwanag ni Ka Lean.

Kundi mayda mas importante nga katuyuanan an pagtukod han asosasyon, pagduduon niya. Kinahanglan atubangay nga ayaton han masa nga parag-uma an poder han agaron maytuna pinaagi han kontrapyudal nga pakigbisog. Dinhi nira naiinsister an pagpapamenos ha plete ha tuna, pag-

papahitaas han suhol han mga trabador han uma, pagpapatanggal ha usura, pagpapahitaas han presyo han agrikultural nga produkto, ngan iba pa. Ha sugad, nagkakamayda hira han importante nga eksperyensya ngan kahiraan ha pag-atubang ha kaaway ha klase, ha pag-insister ha ira katungod, pagbubuksas ha kaaway, ngan pag-insister han ira mga hingyap.

Kadungan hini, kinahanglan magpartisipar an masa nga parag-uma ha armado nga pakig-away, nga amo an prinsipal nga porma han demokratiko nga rebolusyon han katawhan. Pinaagi la hini mapapanalipdan han hukbo ngan masa an mga kadaugan han kontrapyudal nga pakigbisog. Labaw ha tanan, mabubungkag la an monopolyo ha tuna ngan poder ha kabaryuhan han agaron maytuna kun aatuhan ini han masa nga armado.

Komo mersenaryo nga hukbo han naghahadi nga klase, an pasista nga pwersa nga militar ngan pulis han reaksyunaryo nga estado sobra nga mapan-gipit ha mga asosasyon han parag-uma. Ngani, ha baryo nira Marilyn, binagsak gud an produksyon tungod ha militarisasyon. Mas nalimitaran an oras han pagtrabaho ha uma han mga parag-uma ngan nahahadlok liwat hira nga tumukad dinhi kada mayda operasyon. Dugang nga pakuri ini ha ira ha butnga han krisis ha lana, samtang an mga pasista ha baryo nagpaparasa la, naghuhuruygo ngan nag-iirig-nom kundi nasweldo hin dako.

"Sweldado hira han katawhan kundi nananarhug ngan pakuri la hira ha amon," sering ni Marilyn. "An BHB, hira an nabulig ha amon nga pauswagon an amon produksyon."

Sobra an kalipay han iya pamilya nga makabakyang an hukbo han katawhan ha pagpaparayhak han produksyon ngan pagpapadig-on han asosasyon han mga parag-uma ha ira baryo.



Tikang ha Larab, Hunyo 2026.

AB

78

an nahilista nga namatay ngan 5,000 an napaiwas ha ira mga urukyan kahuman umigo an linog nga mayda kusog nga 7.8-magnitude ha Sarangani ngan kasapit nga mga prubinsya hadton Hunyo 8. Gintatantiya nga naabot ha P1.2 kabilyon an danyos ha imprastruktura ngan P29.8 kamilyon ha agrikultura.

154 grupo

tikang ha 30 nasud an nanawagan nga ibasura an Pax Silica hub ha Pilipinas ha manipesto nga gintituluhan "SHUT THE PAX DOWN! A Global Call to Reject Pax Silica's Economic Security Zone in the Philippines."

Ginkuhaan: International League of Peoples' Struggle

62%

han medisina ha Pilipinas an imported; diri pa lakip dinhi an mayda ngaran nga "lokal" kundi an tinuod mga imported gihap ngan ginrerepake la ha sakob han nasud.

126 rider

han Food Panda ha Eastern Visayas an gindeklara komo mga regular nga empleyado ha makasaysayan nga desisyon han NLRC nga nagseseguro ha seguridad ha pagtrabaho han gig workers.



1 ha kada 4

nga bata nga Pilipino an tinong (stunted) tungod ha malnutrisyon ngan kakulang han sadang nga sustansya ha syahan nga 2 katuig han ira buhay.



₱700 kamilyon

pampubliko nga pondo an ginsesering nga namalgastar ha 28-kaadlaw nga pamumuno ni Sen. Alan Peter Cayetano tungod ha maniobrahay ngan agaway han pusisyon ha Senado. Ginsaliwnan hi Cayetano ngan ginbutang han bag-o nga mayoriya hi Sen. Sherwin Gatchalian komo presidente han Senado hadton Hunyo 17.



300+

nga trabahador nga Pilipino an nawarayan hin trabaho han ilegal nga igpaserra han Department of Defense an Philippine Sanjia-Steel Corporation, usa nga kompaniya nga Chinese, ha Tagoloan, Misamis Oriental. Ginpaserra an kompaniya tungod kay kasapit ini han gintitindog han AFP nga 300-kaektarya nga naval dry dock para ha US ha Macajalar Bay.



ginkita han Israel hadton 2025 ha pagbabaligya han mga armas nga "battle-tested" o nagamit ha henosidyo. Kadak-an han ganansya tikang ha Europe (pinakadako ha Germany) ngan Asia, kalakip ha Pilipinas. Pinakadamo an mga misayl, kontra-misayl ngan mga rocket, kasunod an mga higamit nga pansarbeylans ngan "optoelectronics."

EPIRA: 25 katuig nga pagpapakuri ha masa nga Pilipino

Nagmartsa ha Mendiola an mga progresibo nga grupo hadton Hunyo 8 agud kundenahon an 25 katuig nga pagpapakuri han Electric Power Industry Reform Act (EPIRA) ha milyun-milyon nga Pilipino. Ha ilarum hini nga balaud, nagin ikatulo an Pilipinas ha mayda pinakamahal nga kuryente ha bug-os nga Asya.

Iginsabalaud an EPIRA hadton Hunyo 8, 2001 atubangan han hadto hitaas nga presyo han kuryente, ngan diri madig-on nga suplay. Ginsesering nga katuyuanan hini nga pahimub-on an presyo pinaagi han kompetisyon, pagbubulag han *generation, transmission, distribution*, ngan *supply*, ngan pagresolba ha dako nga utang han National Power Corporation (NAPOCOR).

Igintukod an NAPOCOR komo pan-gubyerno nga korporasyon hadton 1936 agud magtindog ngan magpadalagan han mga pasilidad han kuryente, labina na ha mga tay-aw nga lugar. Pag-abot han Disyembre 2000, inabot ha ₱900 kabilyon an utang hini, tungod kay sinulod ini ha mga kasarabutan nga pabor ha mga pribado nga kompaniya (gintawag nga mga *independent power producers*) hadton panahon han rehimen Ramos. Ha ilarum hini nga mga kontrata, obligado an NAPOCOR nga baydan an 70-100% han kuryente bisan kun 20-40% la an aktwal nga nagagamit. Dugang pa dinhi, ginbaton hini an gastos ha lana ngan pagbabag-o han balyuay han piso ngan dolyar, nga mas nagpagrabe pa ha pagkalugi hini.

Hadton 2002, napiritan hi Gloria Macapagal-Arroyo nga rebisahon ini nga mga kontrata tungod ha hiluagan nga protesta. Dugang dinhi, tungod ha dako nga utang ngan presyur tikang ha Asian Development Bank, World Bank, ngan Japan Bank for International Cooperation, hul-os nga nagin balaud an EPIRA.

Ha ilarum han balaud, gintutugutan an dagko nga kompaniya nga manag-iya han mga kompaniya para ha produksyon ngan distribusyon han kuryente. Kadam-an ha mga planta nga nagpoprodyus han kuryente katin han dagko nga kumprador burgesyia su-

gad nira Ramon Ang, Enrique Razon, Manny Pangilinan, mga Aboitiz, Ayalan ngan Lopez. Nangunguna an San Miguel Corporation nga mayda 22.4% han *national grid*, kasunod an Aboitiz nga mayda 21.75 nga porsyento.

Samtang naganansya an mga pribado nga kompaniya, nagpapabilin nga hitaas an utang han NAPOCOR, nga aada ha ₱262 kabilyon hadton Hunyo 2025. Tikamahal liwat an sukot ha butnga han diri istable nga suplay han kuryente ha nasud.

Luun-luon nga sukot

Ha ilarum han EPIRA, igintukod an gintawag nga Wholesale Electricity Spot Market (WESM), diin napalit an mga distribyutor han kuryente. Gintutugutan an mga distribyutor, sugad han Meralco, nga ipasa ha mga konsyumer an ira gastos. Kalakip dinhi an *system loss charge* o sukot para ha kuryente nga nawawara durot han daan ngan ruba nga imprastruktura, pangangawat, ngan mga pagkukulang ha pag-administrar. Ha sugad hini nga sistema, nagbabayad an mga konsyumer para ha kuryente nga waray nira magamit.

Dugang nga paras-anon han mga konsyumer an 12% nga Value-Added Tax (VAT) nga igin-iimponer diri la usa kabeses, kundi burublag ha kada parte han sukot—produk-

syon, transmision, distribusyon, pagmemetro, suplay, ngan bisan ha *system loss charge*.

Ginpadig-on liwat han EPIRA an *cross-subsidy scheme* kun diin an mga konsyumer, imbes nga an gubyerno, an nagbabaton ha subsidiyo para ha kablans ngan iba pa nga kinahanglan ginbabaton han estado sugad han diskwento ha *senior citizen*, pagbabayad han utang han NAPOCOR ngan iba pa. Iginpapasa ini komo "pass-through charges" o mga kabaraydan nga ginkokolekta han mga kompaniya ha distribusyon sugad han Meralco para ha magkalain-lain nga ahensya ngan *power suppliers*.

Pag-ato para ha makamasa nga serbisyo

Kinahanglan padayon nga ibukas ngan ibasura an EPIRA, nga waray dara kundi pag-inantos ngan destroso ha katawhan ngan ha ekonomiya ha nakalabay nga 25 katuig. Tubtub nga katin han dagko nga kompaniya han burgesyia ini nga estratehiko nga industriya, waray magbabag-o ha nahiaaguman nga mahal ngan palpak nga serbisyo ha kuryente. An pakigbisog para igbasura an EPIRA kaparte han mas hiluag nga pag-ato ha pribatisasyon, deregulasyon, ngan liberalisasyon nga igin-imponer han International Monetary Fund ngan World Bank nga pira kadekada na an nakalabay.

Ha pagdaug gud la han demokratiko nga rebolusyon han katawhan ngan pagtukod han diktadura han proletaryado, tinuod nga matutukod an industriya han kuryente nga magseserbe ha katawhan. Ha bag-o nga demokratiko nga gubyerno, ipapasulong an nasyunal nga industriyalisasyon, kun diin tanan nga pankatilingban nga serbisyo kalakip an kuryente magigin para ha kapulsanan han katawhan. Tatanggalon an monopolyo han mga burukrata kapitalista, mga kumprador burgesyia ngan langyaw nga kapitalista ha mga industriya ngan igpapailarum ini ha administrasyon han gubyerno han katawhan. **AB**



Pagbawi ha kinawat nga karikuhan, nasingabot na han pamilya Marcos

Iginbasura han Sandiganbayan Special Division hadton Hunyo 2 an Civil Case 0141, an nasasalin nga kaso kontra ha kinawat nga karikuhan han pamilya nga Marcos, tungod ha grabe nga pagkadelatar han pagsasalawad han ebidensya han prosekusyon. Iginlalawad an kaso hadton Disyembre 17, 1991 ngan masobra 30 katuig na nga nakahunong. Gindadabihan ini han ₱50 kabilyon nga kinawat nga karikuhan han mga Marcos. Nagdesisyon an korte kahuman ipahayag han Presidential Commission on Good Governance (PCGG) nga waray na ini igsasalawad nga kadugangan nga ebidensya.

Igintukod an PCGG hadton Pebrero 1986 kahuman mapatalsik hi Ferdinand Marcos Sr. Komo syahan nga mando ngan komisyon nga igintukod han gubyerno ni Corazon Aquino, deklarado nga katuyuanan han ahensya nga bawion an tanan nga kinawat nga karikuhan han pamilya nga Marcos ngan han mga kroni hini nga gintatantiya nga aada ha sumobra-kumulang ₱589 kabilyon (\$10 kabilyon).

Ha sakob han upat kadekada, sumobra-kumulang ₱280 kabilyon la an nabawi han ahensya ha porma han kwarta ngan propyedad, kalakip an \$658 kamilyon nga Swiss deposits, \$3.37 kamilyon nga igintago ha New York, mga alahas ni Imelda Marcos, ganansya tikang ha pagbaligya han mga obra nga nabalar han \$17 kamilyon, ngan 57.68 kaektarya nga tuna ha Palawan nga igindeklara nga kinawat nga karikuhan hadton 2024.

Sugadpaman, damo nga kaso an waray na lanaton han PCGG, samtang an iba iginbasura han korte tungod ha kakulangan han ebidensya o paghunong han ahensya ha pagbibiling han ebidensya ngan pagsasalawad han mga ginkikinahanglan nga aksyon.

Utro nga pagbawi ha mga kinawat nga karikuhan

Ha sakob han haros upat kadekada, waray gud magpursige an mga naglabay nga rehimen nga bawion an kinawat nga karikuhan han mga Marcos. Hadton 1992, nakig-areglo hira Ferdinand Marcos Jr ngan Imelda Marcos ha administrasyon nga Ramos agud tungaon an ira karikuhan ngan iglibre ini ha kumpiskasyon—usa nga pitad nga igindeklara nga "ma-

panhibang" han korte. Tungod dinhi, ginpatukan hira han *contempt* ngan multa nga \$353 kamilyon, nga gintatantiya nga inabot na ha \$18 kabilyon durot han pagbalewaray han mag-iroy ha desisyon.

Naperdi liwat an pamilya Marcos ha pira nga kaso tikang 2013 tubtub 2021, kalakip an pagdesisyon kan Imelda Marcos hadton 2018 nga sala an ha pito nga ihap han *graft*. Ginsentensyahan hi Imelda Marcos han 42-77 katuig nga pagkakapriso, butang nga waray igituman tikang hadto.

Ha pagbabalik han pamilya ha pulitika, ginpasulong nira an rehabilitasyon han ira imahe ngan papitad-pitad nga ginbawi an ira karikuhan. Ha ilarum han pagkapresidente ni Marcos Jr, mas nagpaspas an pagbasura han mga kaso kontra ha ira. Inabot ha 28 nga kaso nga kriminal ngan 43 nga kaso han sibil an iginlalawad ha ira hadton 1986-1995. Tikang han liningkod hi Ferdinand Marcos Jr ha poder hadton 2022, diri mamenos ha siyam nga kaso na an iginbasura han Sandiganbayan, diin imbewlto an aada ha ₱400 kabilyon nga karikuhan.

Diri nahingangalimot an katawhan

Ginkundena han Campaign Against the Return of the Marcoses and Martial Law (CARMMA) an pagbasura han Sandiganbayan ha kaso han pagkukumpiska ha ₱50 kabilyon nga kinawat nga karikuhan han pamilya nga Marcos. Sering hini, nakab-ot ni Marcos Jr an katuyuanan niya nga mahibalik an mga propyedad han iya



pamilya nga ginkumpiska han estado, samtang padayon nga nagpupulos ha presente nga korapsyon.

Nakig-usa an Partido Komunista ng Pilipinas (PKP) ha katawhan Pilipino ha pagsukna ha desisyon han Sandiganbayan. Sering hini, kaparte an desisyon han nahiuna na nga serye han mga desisyon han mga korte nga pabor ha mga Marcos.

Sigon kan Marco Valbuena, puno nga upisyal ha impormasyon han PKP, pamatuod an mga nakalabay nga desisyon han Sandiganbayan ngan Korte Suprema kun tipaunan-o gin-gagamit han mga Marcos an pampulitika nga poder agud maghakin han ura-ura kadako nga balor han karikuhan tikang ha kwarta han katawhan. Sering niya, ini nga mga pitad nahatag wada ha labaw pa nga pribilehiyo ngan korapsyon, nga dugang nga nagpapangalas ha katawhan nga diri nahingangalimot ha bilyun-bilyon nga kinawat nga karikuhan ngan yukot-yukot nga biktima han pangangabuso han diktadura. **AB**

Mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod han AFP, waray wantas

Ha naglabay nga mga semana, nahilista an mga pagtalapas ha tawhanon nga katungod kontra ha mga parag-uma, parupangisda ngan kabatan-unan nga estudyante han mga elemento han Armed Forces of the Philippines ngan han lokal nga gubyrerno.

Demolisyon. Ginkundenar han Pamalakaya-Cavite an iligal nga pagruba han *demolition team* han lokal nga gubyrerno han Bacoor City ha mga balay han mga parupangisda ha Barangay Talaba 2 hadton Hunyo 15. Waray dara nga dokumento an mga tawuhan, kundi "berbal nga kasuguanan" la. Basar ha dayalogo han grupo kan Meyor Strike Revilla hadton Mayo, kinahanglan tubtub Hulyo pa magpapabilin an mga parupangisda, ngan matatagan an prinsipal nga apektado han *fisherman's dorm* o urukyan.

Hadton Hunyo 1, pwersahay nga ginpalayas ngan ginwakay han mga tawuhan han Pieceland Corporation an aada ha 14 nga nasasalin nga balay han mga minoriya nga Mangyan-Iraya ha Sityo Malatabako, Barangay San Vicente, Abra de Ilog, Occidental Mindoro. Nahitabo an insidente kahuman magdesisyon an

Abra de Ilog Municipal Trial Court hadton Abril 18 nga salaan ha kaso nga "other forms of trespass" (panginnginlabot) an siyam nga minoriya nga Mangyan-Iraya.

Pagsikmit ngan tortyur. Pwersahay nga ginsikmit han mga nakasibilyan nga ahente han 5th ID hi Angel Lopez, konsehal han UP Diliman University Student Council ngan boluntir han Youth Advocates for Climate Action Philippines hadyon Hunyo 13 samtang naghihimo han kampanya ha impormasyon ngan edukasyon ha Barangay Kakiduguen, Kasibu, Nueva Vizcaya. Ha kustodiya han militar, iginpailarum hiya ha sikolohikal ngan emosyunal nga tortyur. Aada hiya ha lugar agud bumulig ha kampanya para ha mga komunidad nga maaapektuhan han operasyon han North Luzon Mineral Resources



Corporation. Nagkakampo an 86th IB ha *barangay hall* han Kakiduguen nga naglalarang nga pugngan an pag-ato han mga residente ha pagmimina ha ira komunidad.

Militarisasyon.

Tikang Hunyo 7 tubtub ha presente, nakapailarum ha militarisan han 62nd IB an mga komunidad ha Central Negros. Hadton Hunyo 8, ilegal nga ginrekisa han militar an mga kabablayan ha mga sityo han Punong, Nabakalan, Anahaw, Tribu, Laos, ngan Agpaptaw nga matatad-an ha bawnderi han mga barangay han Trinidad, Sandayao, ngan Binobohan ha Guihulungan City, Negros Oriental. Samtang, nagkampo naman an pira nga sundalo ha Agogolo Elementary School ha Barangay Macahagnay, Moises Padilla, Negros Occidental nga nagdurot han kahadlok ngan perwisyo ha mga magturutdo ngan estudyante. Grabe liwat nga apektado hini an panginabuhi han mga residente. **AB**

Ika-10 nga kongreso han FRSO han US, ginbati han PKP

Madinaugon nga nahilansar han grupo ha US nga Freedom Road Socialist Organization (FRSO) an ira ika-10 nga Kongreso hadton Mayo ha kritikal nga panahon nga nauswag an mga pakigbisog han katawhan ngan natikadagmit an pagbagsak ha krisis han monopolyo kapitalismo ha US. Nagpaabot han pagbati ha kongreso han FRSO an Partido Komunista ng Pilipinas (PKP).

An FRSO usa nga nasyunal nga organisasyon han mga rebolusyunaryo nga nakikigbisog para ha sosyalismo ha US. Sigon ha grupo, tikang han ginlansar hini an urhi nga kongreso hadton 2022 nagkamayda han ekstraordinaryo nga paghiluag ngan pagdamo han kaapihan hini ha mga syudad ngan katawhan. Nag-urupod ha kongreso an 185 nga delegado ngan 101 nga alternatibo nga membro hini, nga pinakadamo ha naglabay nga mga kongreso. Nagtikang hira ha ngatanaan nga estado han US. Dako nga mayoriya han mga delegado mas bata ha 35 anyos ngan masobra 40% an nagtikang ha tinalumpigos nga nasyunal-

dad. Haros katunga naman han bug-os nga kongreso mga babaye ngan kaparte han LGBTQ+.

Ha naglabay nga mga tuig, napamunuan han FRSO an pira nga mga protesta nga ginpartisiparan han gatus kayukot nga katawhan ngan hul-os nga nagin usa nga pwersa ha kagiusan masa. Iginreport han grupo an paguswag ha mga buruhaton ha kagiusan pagtrabaho, aktibo nga pagbug-os han mga nasyunal nga kagiusan, ngan pakikig-usa ha mga internasyunal nga pakigbisog sugad han Palestine ngan Pilipinas. Nangingkamot liwat an bug-os nga kaapihan hini agud atuhan an reaksyunaryo nga mga atake ni Trump. "Naabante kita ha dalan

ngadto ha katuyuanan han pagbug-os han bag-o nga partido komunista nga makapangangayat ha poder," pahayag han FRSO.

"An iyo katitirok usa nga importante nga kadaugan para ha klase nga trabahador ngan ngatanaan nga tiniyupi ngan tinalumpigos nga katawhan ha pusod han imperyalista nga halimaw," pahayag han PKP. Dugang han Partido, sobra nga napapanahon an kongreso labina ngan dagmit gud nga natikapintas an mga kontradiksyon ha US ngan ha bug-os nga kalibutan.

"Nalantaw kami ha padayon nga duruyog nga pagkahibaro ngan pakigbisog, agud abuton an labaw pa nga mga kadaugan para ha katawhan, ngan para duruyog nga magmartsa ha pagkakab-ot ha katalwasan, hustisya, ngan malamrag nga sosyalista nga kabuwason, ngan mas maranggat pa gud nga komunista nga tidaraon," sigon ha PKP. **AB**